

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี
จากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักวิจัยและบริการวิชาการ

พ.ศ. 2545

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จาก สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏ
พิบูลสงคราม เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้วิธีสอบถามจากบัณฑิต จำนวน
1,222 คน และหน่วยงานหรือสถานประกอบการที่มีบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามปฏิบัติงาน
จำนวน 450 หน่วยงาน เพื่อต้องการทราบสถานภาพ คุณลักษณะ และคุณภาพของบัณฑิต

ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ไปสมัครงาน และมีงานทำแล้ว ร้อยละ 81.0 สำหรับ
ผู้ที่ยังไม่มีงานทำจะอยู่ในช่วงการหางานทำหรือเรียนต่อ งานที่ปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นงานของรัฐบาล
ร้อยละ 46.8, เอกชน ร้อยละ 37.8 โดยมีรายได้เดือนละ 6,000 - 8,000 บาท ร้อยละ 44.1
และน้อยกว่า 6,000 บาท ร้อยละ 36.0 ความรู้พิเศษที่ได้ใช้มากคือ คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 62.7
ปัญหาที่พบในการทำงานคือ ความไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน สำหรับความคิดเห็นของ
หน่วยงานหรือสถานประกอบการที่มีบัณฑิตปฏิบัติงาน พบว่า คุณภาพของบัณฑิตในด้านความรู้
ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งความรู้ทั่วไป มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ส่วนคุณภาพ
ด้านจิตลักษณะ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ซึ่งในภาพรวมความคิดเห็นของหน่วยงานจะแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญระหว่างภาคเอกชน ภาครัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ แนวโน้มการรับบัณฑิตเข้าทำงาน
ส่วนใหญ่ยังมีความต้องการรับ ร้อยละ 54.9 และอีกร้อยละ 35.5 เห็นว่ายังไม่แน่ใจ

คำนำ

การติดตามผลบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันในแต่ละปีการศึกษา หรือในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสถาบันการศึกษา เพื่อตรวจสอบและประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ได้ปฏิบัติภารกิจว่าประสบผลสำเร็จหรือบรรลุผลตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำมาวางแผนและปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานในระยะต่อไปของสถาบันเกิดประโยชน์ต่อบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตและต่อสังคมมากขึ้น

ขอขอบคุณสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ให้ทุนอุดหนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณอาจารย์ นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ทุกคนในสำนักวิจัยและบริการวิชาการ ที่ร่วมกันทำงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สำนักวิจัยและบริการวิชาการ

สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

พฤษภาคม 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	
คำนำ	(1)
สารบัญ	(2)
สารบัญตาราง	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
- สมมติฐานการวิจัย	2
- ขอบเขตของการวิจัย	2
- นิยามศัพท์	2
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ	4
* ความหมายของทัศนคติ	4
* การเกิดทัศนคติ	6
* องค์ประกอบของทัศนคติ	6
* ทัศนคติกับพฤติกรรม	7
* กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ	8
* ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ	9
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	16
- ประชากร	16
- กลุ่มตัวอย่าง	16
- วิธีการสุ่มตัวอย่าง	16
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	17
- การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- ตัวแปรที่ศึกษา	18
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	18
- การวิเคราะห์ข้อมูล	19
- เกณฑ์การให้คะแนน	19
- การประมวลผลข้อมูล	19
บทที่ 4 ผลการวิจัย	20
- ส่วนที่ 1 ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและคุณลักษณะ	
ของบัณฑิต	20
* ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา	20
* ตอนที่ 2 การสมัครงานและการทำงาน	22
* ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา	26
* ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	27
- ส่วนที่ 2 ติดตามคุณภาพบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จาก	
หน่วยงานและสถานประกอบการต่าง ๆ	29
* ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหน่วยงานและสถานประกอบการ	29
* ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตจากสถาบัน	
ราชภัฏพิบูลสงคราม	30
* ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	36
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	38
- สรุปผลที่ได้จากการศึกษา	38
- อภิปรายผล	41
- ข้อเสนอแนะทั่วไป	42
- ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	42
บรรณานุกรม	43
ภาคผนวก	44

สารบัญถาวร

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา	20
2. แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามการหางานทำ	22
3. แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามภาวะการมีงานทำ	23
4. แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามการประกอบอาชีพ	24
5. แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2542 - 2543 จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา	26
6. แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับหน่วยงานและสถานประกอบการของผู้สำเร็จการศึกษา	29
7. แสดงจำนวนและร้อยละด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานและสถานประกอบการต่าง ๆ	30
8. แสดงแนวโน้มการรับบัณฑิตเข้าทำงานของหน่วยงานและสถานประกอบการ	35
9. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จำแนกตามลักษณะของหน่วยงาน	35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีภารกิจในการผลิตบัณฑิต วิจัย พัฒนาการเรียนการสอน บริการวิชาการ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และส่งเสริมวิทยฐานะครู ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิตเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะส่งผลไปถึงคุณภาพของบัณฑิตโดยตรง นโยบายที่สำคัญประการหนึ่งของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏนั้น มุ่งเน้นที่คุณภาพบัณฑิต โดยให้มีการติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสาขาต่าง ๆ เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2540)

จากสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลง ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม เกิดการแข่งขันกันในการที่จะดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมอย่างสงบสุข บัณฑิตที่จบการศึกษาใหม่ต้องพยายามชวนช่วยหางานทำ ซึ่งจากการศึกษาคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2535 – 2537 ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ พบว่า คุณภาพของบัณฑิตในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในขั้นดี มีความขยัน ตั้งใจทำงาน และเป็นผู้รับคำสั่งที่ดี คุณภาพของงานที่ทำ อยู่ในระดับพอใช้ถึงระดับดี ด้านความรับผิดชอบ พบว่า มีความอดทน สู้งาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ดี และเป็นผู้ตรงต่อเวลา และด้านความประพฤติ พบว่า มีความประพฤติเรียบร้อย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ชอบช่วยเหลือสังคม และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี

สำหรับบัณฑิตของสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามที่จบการศึกษาแล้ว และเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปีการศึกษา 2542 สาขาการศึกษา (วิราพร, 2542) พบว่า ส่วนใหญ่มีงานทำแล้ว ประกอบอาชีพครู ได้งานทำภายในเวลา 3 เดือน มีความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติอยู่ และต้องการให้สถาบันพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย และเน้นการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น

จากการศึกษาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า บัณฑิตของสถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ รวมทั้ง บัณฑิตของสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามได้ออกไปรับใช้สังคม ทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นจำนวนมาก ด้วยเจตนาภรณ์ที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมดังได้กล่าวแล้วนั้น สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามจึงได้ดำเนินการศึกษาคุณภาพของบัณฑิตและติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานคุณภาพของบัณฑิต ความต้องการของหน่วยงาน การมีงานทำ และการประกอบอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งผู้ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนการจัดการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนรับนักศึกษาของสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ภาวะการมีงานทำ การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงาน เกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงาน เกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามจำแนกตามภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

สมมติฐานการวิจัย

หัวหน้าหน่วยงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามแตกต่างกัน จำแนกตามหน่วยงานภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งภาคปกติ และกศ.ปป. จากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2541 - 2542 ที่จะเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรปีการศึกษา 2543 ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ภาวะการมีงานทำ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา
2. ศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีบัณฑิตของสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามทำงานอยู่ โดยศึกษาคุณภาพด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะ และด้านจิตลักษณะ

นิยามศัพท์

คุณภาพบัณฑิต หมายถึง คุณลักษณะหรือคุณสมบัติของบัณฑิตทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

บัณฑิต	หมายถึง	ผู้จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2541 – 2542 ที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ปีการศึกษา 2543
หัวหน้าหน่วยงาน	หมายถึง	ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน
ภาวะการมีงานทำ	หมายถึง	สถานภาพในการประกอบอาชีพของบัณฑิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตที่จบจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น
3. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และบุคคล
ผู้สนใจทั่วไป

บทที่ 2

เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) หรือที่เรียกอีกอย่างว่า **เจตคติ** เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นตัวโน้มนำพฤติกรรมของบุคคล ความรู้เรื่องทัศนคติช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของคน

มีผู้ให้ความหมายของทัศนคติได้ต่าง ๆ กัน (อ้างถึงใน อารีรักษ์ดี เงินบำรุง, 2541 : 14) อาทิ

พจนานุกรมทางด้านการศึกษา ได้ให้ความหมายทัศนคติว่า คือ ความรู้สึกของคนเราที่มีความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวในด้านความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งต่าง ๆ

เทอร์สโตน (Thurstone) ว่า ทัศนคติเป็นผลรวมของความรู้สึกนึกคิด อคติ และความกลัวของบุคคลที่แสดงออกโดยการพูด แสดงความคิดเห็นออกมา

เบลกิน และ สกายเดล (Belkin and Skydell) ให้ความหมายของทัศนคติว่าเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนองในทางที่เป็นความพอใจ ไม่พอใจต่อผู้คน เหตุการณ์ สิ่งของต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและคงที่

คัทตี้ สุนทเสณิ ได้สรุปความหมายของทัศนคติไว้ ดังนี้

1. **ทัศนคติ** หมายถึง ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก ความอยาก ความกลัว ความเชื่อมั่น ความลำเอียง หรือการมีอคติของบุคคลในการที่จะสร้างความพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามประสบการณ์ของบุคคลนั้นที่ได้รับมา

2. **ทัศนคติ** หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีหรือต่อต้านสภาพแวดล้อมที่จะมาถึงทางหนึ่งทางใด

3. ในด้านพฤติกรรมของคนเรา **ทัศนคติ** หมายถึง การเตรียมตัวหรือความพร้อมในการที่จะตอบสนอง กล่าวคือ

3.1 เป็นการบ่งแสดงถึงการตอบสนองที่จะเกิดขึ้นภายในบุคคลนั้น ซึ่งจะยังไม่เกิดขึ้นทันทีทันใด และสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมภายนอก การบ่งแสดงถึงการตอบสนองอาจจะแสดงออกมารู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัว ทางด้านวาจาหรือจากสิ่งเข้าภายในร่างกาย สิ่งที่แสดงออกแต่ละอย่างเป็นส่วนหนึ่งของการตอบสนองทางทัศนคติและแนวโน้มเอียงอื่น ๆ ภายในตัวบุคคล

3.2 การตอบสนองทั้งหมด เป็นการแสดงออกโดยการกระตุ้นให้แสดงออก
ซึ่งทัศนคติ อาจจะทำภายในหรือภายนอกบุคคลนั้น การกระตุ้นด้วยการพูดหรือวิธีอื่น ๆ

3.3 การตอบสนองทั้งหมดเป็นผลของวิถีชีวิต แรงรับที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม
ที่จะทำให้เกิดการตอบสนองเป็นการสร้างภาพพจน์ต่าง ๆ ตามนิสัยของคน ๆ นั้น

ทัศนคติจึงเป็นการรวบรวมเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น (opinion) ความเชื่อ
(Beliefs) และความจริง (ซึ่งได้แก่ ความรู้ต่าง ๆ) รวมทั้งความรู้สึก ซึ่งอาจเป็นการประเมินทั้งหมด
ที่เกี่ยวข้องกัน แล้วบรรยายให้รู้ถึงจุดแกนกลางของวัตถุนั้น ความรู้และความรู้สึกเหล่านี้ มีแนวโน้ม
จะก่อให้เกิดพฤติกรรมชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นไป

ปรียาพร (มปป.) ได้กล่าวถึงทัศนคติว่า เป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง
ความรู้สึก ความเชื่อฝังใจของเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์
ในสังคม เราจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้ นั่น และมีผลต่อความคิดและ
ปฏิกิริยาในใจของเรา ดังนั้น ทัศนคติจึงเป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้ หรือพฤติกรรมภายใน
ที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยง่าย แต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าพฤติกรรมภายนอก
และยังได้สรุปว่า ทัศนคติมีความหมายได้หลายความหมาย คือ

1. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หลังจากที่บุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น
ความรู้สึกนี้จึงแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 ความรู้สึกในทางบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ
เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน

1.2 ความรู้สึกในทางลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย
ไม่ชอบ และไม่สนับสนุน

1.3 ความรู้สึกที่เป็นกลาง คือ ไม่มีความรู้สึกใด ๆ

2. บุคคลจะแสดงความรู้สึกออกทางด้านพฤติกรรม ซึ่งจะแบ่งพฤติกรรมเป็น
2 ลักษณะ คือ

2.1 พฤติกรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้มีกรกล่าวคำพูดสนับสนุน
ท่าทาง หน้าตาบอกความพึงพอใจ

2.2 พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ ชอบหรือไม่ชอบ
ก็ไม่แสดงออก หรือความรู้สึกที่เป็นกลาง

ประสาร และคณะ (มปป.) ได้กล่าวถึงแนวความคิดเชิงทฤษฎีที่ใช้อธิบายทัศนคติและแนวทางการพัฒนาทัศนคติว่า **ทัศนคติ** หมายถึง สภาวะความพร้อมทางจิตใจและระบบประสาทของบุคคล ซึ่งกำหนดทิศทางของท่าทีการแสดงออกในทางบวก (พึงพอใจ ชอบ เห็นด้วย อยากกระทำ) หรือในทางลบ (ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ไม่อยากกระทำ) ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสภาพการณ์

การเกิดทัศนคติ

ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล โย อัลพอร์ท (Allport)¹⁰ ได้เสนอความคิดเห็นว่า ทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูน และการรวมกันของการตอบสนองแนวความคิดต่าง ๆ ซึ่งประสบการณ์ที่ได้รับมาจากเดิมมีทั้งดีและไม่ดี รุนแรงหรือไม่รุนแรง จะส่งผลถึงทัศนคติต่อสิ่งใหม่ที่คล้ายคลึงกัน
2. การสร้างความรู้สึก เกิดจากประสบการณ์ส่วนตัว ซึ่งประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคลที่ต่างมีประสบการณ์ที่ต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อย ๆ แล้ว ยังทำให้มีรูปแบบเป็นของตัวเองด้วย ดังนั้นทัศนคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล แล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคน ๆ นั้น
3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดทัศนคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบบุคคลที่ตนเองให้ความสำคัญและรับเอาทัศนคตินั้นมาเป็นของตน เช่น พ่อ แม่ ครู พี่น้อง และบุคคลอื่น ๆ
4. เกิดจากการเรียนรู้วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมในสังคม หรืออิทธิพลของกลุ่มสังคม กล่าวคือ คนย่อมมีทัศนคติคล้ายคลึงตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น ทัศนคติต่อศาสนา สถาบันต่าง ๆ

องค์ประกอบของทัศนคติ

ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นเรื่องของความรู้ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ อาจเป็นการรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปความและรวมเป็นความเชื่อต่อสิ่งเร้านั้น ๆ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component or Feeling Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ซึ่งความรู้สึกนี้จะทำให้เกิดทัศนคติในทางใดทางหนึ่ง คือชอบหรือไม่ชอบ ความรู้สึกนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายมาก

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มในเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำ (Action Tendency Component of Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อม หรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางใดทางหนึ่ง คือ พร้อมที่จะสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือในทางทำลาย ชัดขวาง ต่อสู้ เป็นต้น

ทัศนคติกับพฤติกรรม

ทัศนคตินี้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล พฤติกรรมของบุคคลเป็นปฏิกริยากับสภาพแวดล้อม อาจจะได้หรือไม่ได้หรือไม่ได้ แต่สามารถวินิจฉัยได้ว่ามีหรือไม่มี โดยใช้วิธีการหรือเครื่องมือทางจิตวิทยา

พฤติกรรมที่มีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติ มีอยู่ 3 ส่วน คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain) ซึ่งพฤติกรรมด้านนี้ เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ การจำ ความคิด ข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถ และทักษะทางปัญญา การใช้วิจารณญาณเพื่อประกอบการตัดสินใจ

พฤติกรรมด้านความรู้ความเข้าใจ จะประกอบด้วยความสามารถระดับต่าง ๆ ซึ่งเริ่มจากความรู้อันเรียบง่าย ๆ และเพิ่มการใช้ความคิดและพัฒนาสติปัญญาขั้นเรื่อย ๆ โดยมีความรู้ความเข้าใจ การแปลความหมาย การให้ความหมาย การคาดคะเน และความสามารถในการนำไปใช้ รวมทั้งความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้

2. พฤติกรรมด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affect Domain) นี้เป็นความสนใจ ความรู้สึก ท่าที ความชอบ พฤติกรรมด้านนี้เกิดขึ้นภายใน ซึ่งต้องใช้เครื่องมือพิเศษในการวัดพฤติกรรม

3. การตอบสนอง (Response) เป็นการตอบสนองต่อสภาพการณ์หรือสิ่งเร้าต่าง ๆ พฤติกรรมในขั้นการตอบสนองจะมีลักษณะของความยินดี เต็มใจ และพอใจที่จะตอบสนอง

ทัศนคติจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม เป็นสาเหตุของพฤติกรรมและผลของพฤติกรรม เพราะเวลาที่บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความคิด ความต้องการของเขา เขาจะได้รับประสบการณ์ที่ทำให้เขาเกิดความคิดความรู้สึกบางอย่างต่อการกระทำนั้นด้วย ทัศนคติจึงเป็นผลของพฤติกรรมที่มีอิทธิพลในการกำหนดรูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลจะกระทำในครั้งต่อ ๆ ไปด้วย

กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ มีขั้นตอนต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

1. ตั้งใจรับทราบ (Attention) ในการเปลี่ยนทัศนคติต้องทำให้บุคคลเกิดความสนใจรับรู้ โดยตรง โดยให้หลักการสัมผัสและรับรู้มาช่วย ผู้สื่อความ ต้องมีน้ำเสียง สีลา ท่าทาง สีแดง ความเข้ม ขนาด การเคลื่อนไหวเหมาะสม และลักษณะของสาร คือ เนื้อหา สาร ข้อความของสารน่าเชื่อถือ มีเหตุผล และยังต้องใช้ช่องทางในการติดต่อที่เหมาะสมด้วย เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ใบปลิว หนังสือพิมพ์ ฯลฯ

2. ความเข้าใจเนื้อหาความ (Comprehension) ผู้รับทัศนคติใหม่ต้องเข้าใจสิ่งเร้าตามความประสงค์ และจะเข้าใจได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับ

2.1 ลักษณะของผู้รับ มีสติปัญญา อายุ การศึกษา บุคลิกภาพ ฯลฯ เป็นคุณสมบัติเป็นตัวแปรในการรับรู้ทัศนคติใหม่

2.1.1 ข้อเท็จจริงและอารมณ์ (Factual and Emotion) ถ้าผู้รับมีการศึกษาสูงต้องการสารประเภทที่ให้ข้อเท็จจริง เช่น ข้อมูลทางสถิติ กราฟ ผลการวิจัย ส่วนผู้รับที่มีการศึกษาน้อย ควรจะใช้สิ่งที่ยั่วอารมณ์ให้เกิดความตื่นเต้น เกรงกลัว ตีใจ ฯลฯ

2.1.2 ด้านเดียวหรือสองด้าน (One side of Two side) บุคคลที่มีการศึกษาน้อย ควรให้สารที่แนะนำด้านเดียว เฉพาะด้านดีหรือเลวอย่างเดียว ส่วนพวกการศึกษาสูงให้ทั้งดีและเลวไปพร้อม ๆ กัน เพราะเขามีสติปัญญาพอจะวิพากษ์วิจารณ์ได้

3. การยอมรับ (Acceptance) จะดีขึ้นถ้ามีเครื่องเสริม (Incentive) ให้เขาได้รับสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจ เพื่อเปลี่ยนทัศนคติใหม่ ๆ

4. ความถาวรของการเปลี่ยนทัศนคติ (Retention) เพื่อให้เป็นทัศนคติที่คงที่ควรต้องย้ำซ้ำบ่อย ๆ โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกที่เพิ่มเปลี่ยนทัศนคติใหม่ ๆ

5. การกระทำ (Action) นักจิตวิทยาสังคมพบว่า การใช้ความกดดันของกลุ่มบังคับ (Group Pressure) ช่วยทำให้เปลี่ยนทัศนคติได้ และเมื่อมีการเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมก็เปลี่ยนไปด้วย กระบวนการของการเปลี่ยนทัศนคตินี้ จะต้องทำต่อเนื่องกันครบวงจร จะขาดขั้นใดขั้นหนึ่งไม่ได้

ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติไม่ได้เกิดโดยกำเนิดหรือพันธุกรรม แต่ทัศนคติเกิดขึ้นภายหลังอาจเกิดจากการเรียนรู้ การเลียนแบบ หรือเกิดจากการได้รับแรงเสริมกำลัง ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติมีหลายทฤษฎีด้วยกัน และที่เป็นทฤษฎีใหญ่ ๆ ได้แก่

1. **ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)** หรือทฤษฎีการวางเงื่อนไข และการให้แรงเสริม (Conditioning and Reinforcement Theories) โดยทฤษฎีเชื่อว่า ทัศนคติ เกิดจากการเรียนรู้ และเราสามารถส่งเสริมได้ในทำนองเดียวกันกับการฝึกนิสัย บุคคลจะสร้างทัศนคติ ต่อสิ่งใด ๆ ย่อมเกิดจากกระบวนการวางเงื่อนไข การได้รับการเสริมแรง และเกิดจากการเลียนแบบ

กล่าวคือ เมื่อมีสิ่งเร้า 2 สิ่งเกิดขึ้นพร้อมกันบ่อย ๆ ความรู้สึกหรือการตอบสนอง ต่อสิ่งเร้าอันหนึ่ง อาจถูกถ่ายทอดไปสู่สิ่งเร้าอื่น ๆ ได้ และความรู้สึกที่ได้รับแรงเสริมจากการกระทำ อะไรสักอย่างหนึ่ง จะทำให้เราอยากทำสิ่งนั้นไปเรื่อย ๆ ซึ่งจะเป็นการเพาะทัศนคติต่อสิ่งนั้น ดังนั้น ในการปลูกฝังทัศนคติใหม่ ๆ จึงขึ้นอยู่กับทำให้รางวัลตนเอง เช่น เมื่อพบสิ่งเร้าใหม่ ๆ หรือ ประสบการณ์ใหม่ ๆ ถ้าสอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของเรา เราก็ให้รางวัลแก่ตัวเอง แต่ถ้า ประสบการณ์ใหม่ ๆ นั้น ขัดกับความเชื่อเดิมของเรา เราก็อาจหาเหตุผล ถ้ามีเหตุผลให้เชื่อได้ทัศนคติ อาจเปลี่ยนไปได้ สำหรับการเลียนแบบเป็นส่วนหนึ่งของนิสัยมนุษย์ เป็นธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง ที่มักมีความรู้สึกที่มีแนวโน้มในการที่จะทำอะไรเหมือนคนอื่น เด็ก ๆ จะเลียนแบบผู้ใหญ่ ซึ่งทัศนคติ จะถูกเลียนแบบด้วย

2. **ทฤษฎีเครื่องล่อใจและความขัดแย้ง (Incentive and Conflict Theory)** ทฤษฎีนี้อธิบายการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลเอาไว้ว่า ในขณะที่บุคคลมีความขัดแย้งชนิดบวก - ลบ (Approach - Avoidance Conflict) บุคคลจะมีเหตุผลหลายประการที่จะยอมรับ (Accept) และมีเหตุผลอีกมากมายที่จะปฏิเสธ (Reject) สถานการณ์เกี่ยวกับการสร้างทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่การประเมินคุณค่าของบุคคลว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งนั้น ๆ จะขึ้นอยู่กับเครื่องล่อใจเป็นสำคัญ โดยบุคคลจะพิจารณาผลตอบสนองที่ได้จากการยอมรับหรือปฏิเสธ และบุคคลมักจะเปลี่ยนแปลง ทัศนคติของตนต่อสิ่งนั้น เมื่อได้ประเมินแล้วว่าการเปลี่ยนทัศนคติจะได้รับผลตอบแทน (เครื่องล่อใจ) ที่ดีกว่า หรือมีคุณค่ามากกว่าการรักษาทัศนคติเดิมเอาไว้

ทฤษฎีนี้ใช้เครื่องล่อใจและการขัดแย้งในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ แต่ละคนมีเหตุผล ในการยอมรับหรือไม่ยอมรับทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าเขาเกิดความขัดแย้งในใจอย่างหนึ่งอย่างใด เมื่อมีสิ่งอื่นมาเป็นเครื่องล่อใจให้เห็นว่าดีกว่าเขาก็จะเปลี่ยนทัศนคติไปเป็นแบบนั้น

3. ทฤษฎีความสอดคล้องกันทางความคิด (Theory of Cognitive Consurance)

มีแนวความคิดว่า ทักษะคิดเกิดจากการที่บุคคลพยายามรักษาความคิด (Cognitive) ของตนให้มีความสอดคล้องกัน (Consistence) ซึ่งตามปกติบุคคลจะมีความเชื่อและมีค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ มากมายหลายระดับ ถ้าหากความเชื่อและค่านิยมที่เกี่ยวข้องกันเหล่านั้นมีความขัดแย้งกัน บุคคลก็จะต้องหาทางประนีประนอมให้มีความสอดคล้องต้องกัน เพื่อก่อให้เกิดทัศนคติขึ้นมา

4. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Active Participation Theory) ถือว่า

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมสามารถที่จะทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการจัดสถานการณ์ให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมภายใน กิจกรรมของกลุ่ม และมีการมีส่วนร่วมได้แสดงออก จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้มากกว่าการมีส่วนร่วมที่มีได้แสดงออก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์ (2542) ได้ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2541 - 2542 ผลการวิจัยพบว่า

ภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีงานทำ ร้อยละ 56.60 กำลังหางานทำ ร้อยละ 6.09 และกำลังศึกษาต่อ ร้อยละ 0.89

การประกอบอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาทำงานในหน่วยงานของรัฐบาล ร้อยละ 37.30 รองลงมาทำงานในหน่วยงานเอกชน ร้อยละ 14.21 และประกอบอาชีพอิสระ ร้อยละ 4.92

ลักษณะงานของผู้สำเร็จการศึกษา โดยภาพรวม ผู้ที่ไปประกอบอาชีพเรียงลำดับสูงสุด 3 อันดับแรก คือ 1) งานด้านการศึกษา 2) งานด้านธุรกิจบริการ และ 3) งานด้านธุรกิจทั่วไป การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่า นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก ทั้งภาคปกติ กศ.พท. และกศ.ป.ป.

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2543) ได้ทำการติดตามผลบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา ปี พ.ศ. 2541 - 2542 และสำหรับสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามได้สุ่มสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 540 ชุด ผลการสำรวจ พบว่า หลังจากสำเร็จการศึกษา บัณฑิตส่วนใหญ่มีความมั่นใจว่า ตัวเองมีความรู้ความสามารถพอที่จะทำงาน ในระดับมาก (71.20 %) ในการสมัครงาน ส่วนใหญ่บัณฑิตพบปัญหาสำคัญ คือ แหล่งงานอยู่ไกลจากภูมิลำเนาและขาดคุณสมบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่จบ เช่น ภาษา, คอมพิวเตอร์ (28.82 %) ลักษณะของงานที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานด้านการศึกษา (38.5 %) ในด้านคุณลักษณะต่าง ๆ ของบัณฑิตส่วนใหญ่คิดว่าตนเองมีคุณลักษณะทางด้านบวก แต่มีข้อด้อยที่สำคัญ คือ ความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์ และการใช้ภาษาต่างประเทศ

ผศ.บุปผา และคณะ (2542) ได้ติดตามคุณภาพบัณฑิตสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 280 คน ผลการสำรวจพบว่า คุณภาพบัณฑิตสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยามีคุณภาพพมาก โดยมีคุณภาพทางด้านจิตลักษณะสูงสุด รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะการรับบัณฑิต เข้าทำงานสถานประกอบการของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง และนครนายก ส่วนใหญ่รับบัณฑิต จากสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเข้าทำงาน คุณลักษณะของบัณฑิตที่ต้องการ ต้องมีความรู้ ความสามารถเชิงวิชาการ ความรับผิดชอบ ทักษะทางภาษา และเทคโนโลยีการสื่อสาร ความอดทน ынั้ตรงต่อเวลา และมีความคิดริเริ่มในการทำงาน

สำนักวิจัยและบริการวิชาการ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (2541) ได้ติดตามผล ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2540-2541 จำนวน 2,355 คน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ เป็นผู้มีงานทำแล้ว (87.15 %) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในบริษัทเอกชน มากที่สุด การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด ปัญหาในการทำงาน พบว่า มีปัญหาในเรื่อง เงินเดือนและค่าตอบแทนต่ำกว่าวุฒิ มีการใช้พวก ในการทำงาน ที่ทำงานอยู่ไกลจากภูมิลำเนาเดิม และมีเงื่อนไขในการจ้างงานผูกมัดมากเกินไป สำหรับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา มีคุณลักษณะที่น่าพึงพอใจ 5 ลำดับแรก คือ ความซื่อสัตย์ ความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ความเสียสละ ความยึดมั่น และปฏิบัติตามคุณธรรม และความรับผิดชอบ

สำนักวิจัย สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ (2542) ได้ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบันราชภัฏนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2540-2541 จำนวน 1,396 คน ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีงานทำแล้ว (87.25) ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นลูกจ้างในหน่วยงานราชการ คุณลักษณะ ของผู้สำเร็จการศึกษา โดยภาพรวมมีคุณลักษณะที่น่าพึงพอใจ คือ ความซื่อสัตย์ ความรักเพื่อนมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม ความยึดมั่นและปฏิบัติตามคุณธรรม ศาสนา ความเสียสละ และความสามารถ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

สำนักวิจัย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2543) ได้ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ปีการศึกษา 2540-2541 จำนวน 2,952 คน ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีงานทำแล้ว (79.72 %) และเป็นพนักงานบริษัท องค์กรธุรกิจ เอกชน (43.41 %) ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา มีคุณลักษณะที่น่าพึงพอใจ 5 ลำดับแรก คือ ความซื่อสัตย์ ความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ความยึดมั่น และปฏิบัติตามคุณธรรม ศาสนา ความเสียสละ และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ได้ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความพึงพอใจ โดยการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ทั้งในภาครัฐและเอกชน เพื่อจะศึกษาคุณภาพของบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2537 ผลการจากการศึกษาได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏดังนี้

1. ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน พบว่า บัณฑิตจากสถาบันราชภัฏสามารถปฏิบัติงานได้ดี มีความขยัน ตั้งใจทำงานและเป็นผู้รับคำสั่งที่ดี
2. คุณภาพของงาน พบว่า คุณภาพของงานที่ทำโดยบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏอยู่ในระดับพอใช้ถึงระดับดี
3. ความรับผิดชอบ พบว่า บัณฑิตจากสถาบันราชภัฏมีความอดทน สู้งาน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ดี และเป็นผู้ตรงต่อเวลา
4. ความประพฤติ พบว่า บัณฑิตจากสถาบันมีความประพฤติเรียบร้อย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ชอบช่วยเหลือสังคม และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2540) ได้ดำเนินการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2539 - 2540 ซึ่งการศึกษาพบว่า

ผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิตมีงานทำแล้วร้อยละ 76.48 ศึกษาต่อและมีได้ทำงาน ร้อยละ 2.30 และอยู่ในระหว่างรองานหรือฝึกอบรมร้อยละ 21.21 เมื่อพิจารณาจำแนกตามสาขาวิชา พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการศึกษามีงานทำแล้ว ร้อยละ 80.44 ศึกษาต่อและมีได้ทำงาน ร้อยละ 1.51 และอยู่ในระหว่างรองานหรือฝึกอบรม ร้อยละ 18.05 ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มีงานทำแล้วร้อยละ 69.92 ศึกษาต่อและมีได้ทำงาน ร้อยละ 4.89 และอยู่ในระหว่างรองานหรือฝึกอบรมร้อยละ 25.19 และผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มีงานทำแล้ว ร้อยละ 73.15 ศึกษาต่อและมีได้ทำงานร้อยละ 2.41 และอยู่ในระหว่างรองานหรือฝึกอบรม ร้อยละ 24.43 โปรแกรมวิชาที่มีงานทำสูงในสาขาวิชาการศึกษาคือ โปรแกรมวิชาฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การวัดผลการศึกษา และการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ คือ โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร และวิทยาศาสตร์การกีฬา สาขาศิลปศาสตร์ คือ โปรแกรมวิชาภาษาฝรั่งเศสธุรกิจ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษธุรกิจ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รายได้ของผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่มีรายได้สอดคล้องกับวุฒิ (6,001 - 8,000 บาท) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสาขาวิชาพบว่า สาขาวิชาการศึกษาและสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ส่วนใหญ่มีรายได้สอดคล้องกับวุฒิ ส่วนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่มีรายได้

สูงกว่าวุฒิ (มากกว่า 8,000 บาท) โดยผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/องค์กรเอกชน เมื่อพิจารณาจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาการศึกษา ประกอบอาชีพถูกจ้างชั่วคราวมากที่สุด ส่วนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาศิลปศาสตร์ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/องค์กรเอกชนมากที่สุด คุณลักษณะที่น่าพึงพอใจของบัณฑิตสถาบันราชภัฏ คือ ความซื่อสัตย์ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความยึดมั่นและปฏิบัติตามคุณธรรม ความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม และความเป็นประชาธิปไตย คุณลักษณะของบัณฑิตสถาบันราชภัฏที่ควรปรับปรุง คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร การมีความรู้ลึกซึ้งในสาขาวิชา ที่เรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ผู้สำเร็จการศึกษา ภาค กศ.บป. มีงานทำแล้ว ร้อยละ 89.10 ศึกษาต่อและมีได้ทำงาน ร้อยละ 0.85 และอยู่ในระหว่างรองานหรือฝึกอบรม ร้อยละ 10.04 เมื่อพิจารณาจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการศึกษา มีงานทำแล้ว ร้อยละ 83.05 ศึกษาต่อและมีได้ทำงาน ร้อยละ 1.04 และอยู่ในระหว่างรองานหรือฝึกอบรม ร้อยละ 15.91 ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มีงานทำแล้ว ร้อยละ 92.44 ศึกษาต่อและมีได้ทำงาน ร้อยละ 1.39 และอยู่ในระหว่างรองานหรือฝึกอบรม ร้อยละ 6.18 และผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มีงานทำแล้ว ร้อยละ 91.86 ศึกษาต่อและมีได้ทำงาน ร้อยละ 0.64 และอยู่ในระหว่างรองานหรือฝึกอบรม ร้อยละ 7.51 โปรแกรมวิชาที่มีงานทำสูงในสาขาวิชาการศึกษา คือ โปรแกรมวิชาชีววิทยา การวัดผลการศึกษา การบริหารการศึกษา คอมพิวเตอร์ศึกษาและช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ คือ โปรแกรมวิชา คหกรรมศาสตร์ทั่วไป สัตวบาล ชีววิทยาประยุกต์ และวิทยาการคอมพิวเตอร์ สาขาศิลปศาสตร์ คือ โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ การจัดการทั่วไป การบริหารธุรกิจ และการพัฒนาชุมชน รายได้ของผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้สูงกว่าวุฒิ (มากกว่า 8,000 บาท) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ทุกสาขาวิชาส่วนใหญ่มีรายได้ สูงกว่าวุฒิ โดยผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท/องค์กรเอกชน เมื่อพิจารณาจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาการศึกษาและวิทยาศาสตร์ ประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด ส่วนสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/องค์กรเอกชนมากที่สุด คุณลักษณะที่น่าพึงพอใจของบัณฑิตของสถาบันราชภัฏ คือ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความยึดมั่นและปฏิบัติตามคุณธรรมฯ ความซื่อสัตย์ ความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม และความเป็นประชาธิปไตย คุณลักษณะของบัณฑิตสถาบันราชภัฏที่ควรปรับปรุง คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี การมีความรู้ลึกซึ้ง

ในสาขาวิชาที่เรียน ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

วิจาพร (2542) ได้ติดตามผลบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานในปี 2542 สาขาการศึกษา สถาบันราชภัฏสงคราม พบว่า

1. บัณฑิตส่วนใหญ่ได้งานทำโดยคิดเป็นร้อยละ 87 บัณฑิตภาคพิเศษได้งานทำมากกว่าบัณฑิตภาคปกติ บัณฑิตบางโปรแกรมวิชาได้งานทำทุกคน ซึ่งได้แก่ โปรแกรมวิชา บริหารการศึกษา พิสิกส์ นาฏศิลป์และภาษาอังกฤษ บัณฑิตในโครงการศุภทายาทได้งานทำเกือบทุกคน มีเพียง 1 คน ที่ยังไม่ได้งานทำ เนื่องจากกำลังศึกษาต่อ ส่วนบัณฑิตที่ยังไม่ได้งานทำส่วนใหญ่ช่วยเหลืองานของครอบครัว บัณฑิตส่วนใหญ่ยังไม่ได้ศึกษาต่อ มีเพียงร้อยละ 5.8 ที่ได้ศึกษาต่อ โดยบางส่วนศึกษาต่อระดับปริญญาโท และบางส่วนศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาอื่น ๆ

2. บัณฑิตที่ได้งานทำ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพครู โดยมีทั้งรับราชการ เป็นครูอัตราจ้าง ในหน่วยงานของรัฐบาลและเป็นครูโรงเรียนเอกชน มีเพียงบางส่วนที่ทำงานเป็นพนักงานหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ มีบัณฑิตบางส่วนรับราชการอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากข้าราชการครู บัณฑิตที่ประกอบอาชีพครู ประมาณครึ่งหนึ่งทำงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รองลงมาไปทำงานสังกัดศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษา และส่วนใหญ่ทำงานในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งส่วนใหญ่จะสอบได้โดยใช้ความสามารถของตนเอง

3. บัณฑิตประมาณครึ่งหนึ่งได้งานทำตรงกับสาขาวิชาที่เรียน และอีกประมาณครึ่งหนึ่งได้งานทำไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน โดยบัณฑิตภาคพิเศษ จะได้งานไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมากกว่าบัณฑิตภาคปกติ และบัณฑิตในโครงการศุภทายาท ได้งานทำตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมากกว่าบัณฑิตนอกโครงการศุภทายาท

4. บัณฑิตส่วนใหญ่ได้งานทำภายในเวลา 3 เดือน โดยมีบัณฑิตบางส่วนมีงานทำอยู่ก่อนสำเร็จการศึกษา และบัณฑิตส่วนใหญ่มีรายได้ตรงตามวุฒิที่สำเร็จ คืออยู่ระหว่าง 5,000 – 7,000 บาท ต่อเดือน

5. บัณฑิตส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในงานปฏิบัติอยู่ และสามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก

6. บัณฑิตต้องการให้สถาบันพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย และเน้นการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น และส่วนใหญ่เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (2543) ได้ติดตามผลบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปี พ.ศ. 2542 จำนวน 25,793 คน พบว่า

1. ผู้สำเร็จการศึกษาทำงานแล้ว ร้อยละ 79.81 กำลังศึกษาต่อ ร้อยละ 2.40 และยังไม่ได้ทำงานหรือศึกษาต่อร้อยละ 17.79

2. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ยังไม่ได้งานหรือศึกษาต่อมากที่สุด รองลงมา สาขาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาการศึกษา

3. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศึกษาต่อในสัดส่วนที่สูงมากที่สุด รองลงมา สาขาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาการศึกษา

4. ส่วนใหญ่ทำงานเป็นลูกจ้างชั่วคราวในหน่วยงานราชการ รองลงมาเป็น พนักงานบริษัทเอกชน รับราชการ อาชีพอิสระ และบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชน

5. ส่วนใหญ่มีรายได้สอดคล้องกับวุฒิ รองลงมาต่ำกว่าวุฒิ และสูงกว่าวุฒิ

6. ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานทำงานด้านการสอนและปฏิบัติงานสนับสนุน ในหน่วยงานทางการศึกษา รองลงมางานด้านธุรการ งานประชาสัมพันธ์ งานขาย และงานด้านการเงินการบัญชี

7. ส่วนใหญ่ ทำงานอยู่ในภาคภูมิศาสตร์ที่เป็นเขตที่ตั้งของภูมิภาคเดิม

8. ส่วนใหญ่ไปสมัครงาน โดยส่วนมากจะสมัครงานไว้ 2-5 แห่ง ทั้งนี้ พบว่า ส่วนมากมีความประสงค์จะทำงานในบริษัทเอกชน รองลงมา เป็นหน่วยงานราชการและสถานศึกษาเอกชน

9. ส่วนใหญ่ พบปัญหาเรื่องค่าตอบแทนต่ำกว่าวุฒิที่ไปสมัคร รองลงมา พบปัญหาเรื่องความไม่ยุติธรรมในการคัดเลือกคนเข้าทำงาน มีการใช้ระบบพรรคพวก พบปัญหาไม่สามารถสอบเข้าทำงานได้ และพบปัญหาเรื่องสถานที่ทำงานอยู่ห่างไกลภูมิภาคเดิม

10. คุณลักษณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาพึงพอใจ คือ ความซื่อสัตย์ รองลงมา ความรักในเพื่อน มนุษย์และสิ่งแวดล้อม ความยึดมั่นตามคุณธรรม ความเสียสละ และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

11. คุณลักษณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าควรปรับปรุง คือ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล ความรู้ลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาสาขาที่เรียน และความคิดสร้างสรรค์

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาคุณภาพบัณฑิต
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ตามความคิดเห็นของหัวหน้าสถานประกอบการทั้งภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ
และเอกชน และติดตามผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2541-2542

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารในสถานประกอบการทั้งภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชนทั่วประเทศ
ที่มีบัณฑิตของสถาบันราชภัฏปฏิบัติงานอยู่
2. บัณฑิตของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ที่จะเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร
ปีการศึกษา 2543 จำนวน 1,880 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารในสถานประกอบการทั้งภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน จำนวน
450 คน
2. บัณฑิตของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ที่จะเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร
ปีการศึกษา 2543 จำนวน 1,222 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการ จำนวน 3 ข้อ
- 1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะและด้านจิตลักษณะ จำนวน 22 ข้อ
- 1.3 แนวโน้มการรับบัณฑิตเข้าทำงานในหน่วยงาน และข้อเสนอแนะ จำนวน 2 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของบัณฑิต แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- 2.1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ภาวะการมีงานทำ การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ จำนวน 14 ข้อ
- 2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต จำนวน 15 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สอบถาม และขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ และประสบการณ์โดยตรง
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา
4. สำหรับคำถามในส่วนที่เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ได้นำมาหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ดังนี้
 - 4.1 แบบสอบถาม ชุดที่ 1 ตอนที่ 1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต ได้ค่าความเชื่อถือได้ที่ $\alpha = 0.96$
 - 4.2 แบบสอบถาม ชุดที่ 2 ตอนที่ 2.1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ได้ค่าความเชื่อถือได้ที่ $\alpha = 0.82$

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะของหน่วยงานแบ่งเป็น หน่วยงานภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต แบ่งเป็น ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะ และด้านจิตลักษณะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการ 2 วิธีดังนี้

1. แบบสอบถาม ชุดที่ 1 มีวิธีการดังนี้

- 1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือ จากสถานประกอบการและหน่วยงานต่าง ๆ
- 1.2 ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมด้วยซองติดแสตมป์ตอบรับ ไปยังสถานประกอบการและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ส่งกลับคืนมาถึงผู้วิจัย
- 1.3 ระยะเวลาที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.4 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น จำนวน 500 ฉบับ
- 1.5 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งสิ้น 314 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 62.8 โดยแยกเป็นหน่วยงานภาครัฐบาล 245 ฉบับ รัฐวิสาหกิจ 20 ฉบับ และเอกชน 47 ฉบับ
- 1.6 ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา เพื่อดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. แบบสอบถาม ชุดที่ 2 มีวิธีการดังนี้

เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาในวันซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร ณ โรงแรมอมรินทร์ลากูน ระหว่างวันที่ 13 - 15 มีนาคม 2544 โดยประสานกับสำนักทะเบียน และคณะกรรมการซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตรในการแจกแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงพรรณนา ใช้หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต จำแนกตามหน่วยงานภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Anova)

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์ให้คะแนนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น แบ่งได้ 2 เกณฑ์ ดังนี้

1. แบบสอบถามชุดที่ 1 คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต ใช้เกณฑ์คะแนนค่าเฉลี่ย ดังนี้

3.68 - 5.00	=	เห็นด้วยมาก
2.34 - 3.67	=	เห็นด้วยปานกลาง
1.00 - 2.33	=	เห็นด้วยน้อย

2. แบบสอบถามชุดที่ 2 คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของบัณฑิต ใช้เกณฑ์คะแนนค่าเฉลี่ย ดังนี้

3.01 - 4.00	=	เห็นด้วยมาก
2.00 - 3.00	=	เห็นด้วยปานกลาง
1.00 - 1.99	=	เห็นด้วยน้อย

การประมวลผลข้อมูล

ใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS For Windows

บทที่ 4 ผลการวิจัย

จากการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2542 - 2543 สามารถสรุปผลและนำเสนอได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและคุณลักษณะของบัณฑิต

จากการติดตามผลบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2542 - 2543 เกี่ยวกับสถานภาพและคุณลักษณะของบัณฑิต โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตที่เข้าร่วมพิธีซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร ณ โรงแรมอมรินทร์ลากูน จังหวัดพิษณุโลก ระหว่างวันที่ 13 - 15 มีนาคม 2544 มีบัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 1,212 คน สามารถสรุปรายละเอียดต่าง ๆ ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	356	29.2
- หญิง	864	70.8
2. ภาคการศึกษา		
- ภาคปกติ	579	49.7
- ภาคสมทบ	586	50.3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. สาขาวิชา		
- สาขาการศึกษา	274	23.7
- สาขาวิทยาศาสตร์	244	21.1
- สาขาศิลปศาสตร์	640	55.3
4. หลักสูตร		
- ปริญญาตรี 4 ปี	418	47.8
- ปริญญาตรี 2 ปี (หลังอนุปริญญา)	456	52.2

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2542-2543 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.8 เพศชาย ร้อยละ 29.2 เป็นผู้สำเร็จ การศึกษาภาคปกติ ร้อยละ 49.7 ภาคสมทบ ร้อยละ 50.3 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ร้อยละ 55.3 ในหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี (หลังอนุปริญญา) ร้อยละ 52.2 และปริญญาตรี 4 ปี ร้อยละ 47.8

ตอนที่ 2 การสมัครงานและการทำงาน

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามการหางานทำ

ข้อมูลการหางานทำ	จำนวน	ร้อยละ
1. การหางานทำของผู้สำเร็จการศึกษา		
- ผู้สำเร็จการศึกษาไปสมัครงาน	872	73.6
- ผู้สำเร็จการศึกษาไม่ได้ไปสมัครงาน	312	26.4
2. จำนวนหน่วยงานที่ไปสมัคร		
- 1 แห่ง	174	20.2
- 2 แห่ง	169	19.6
- 3 แห่ง	164	19.0
- 4 แห่ง	62	7.2
- มากกว่า 5 แห่ง	293	34.0
3. ปัญหาที่พบในการสมัครงาน		
- หน่วยงานไม่รับสมัครผู้สำเร็จจากสถาบันราชภัฏ	78	10.8
- แหล่งงานอยู่ไกลจากภูมิลำเนา	354	49.1
- ขาดคุณสมบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่จบ	195	27.0
4. ความรู้พิเศษที่ใช้ในการสมัครงาน		
- ภาษาต่างประเทศ	601	35.5
- คอมพิวเตอร์	912	53.9
- อื่นๆ	180	10.6

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2542 – 2543 ไปสมัครงาน ร้อยละ 73.6, ไม่ไปสมัครงาน ร้อยละ 26.4 ส่วนใหญ่ไปสมัครงานจำนวนมากกว่า 5 แห่ง ร้อยละ 34.0 รองลงมาคือ 1 แห่ง, 2 แห่ง และ 3 แห่ง ร้อยละ 20.2, 19.6 และ 19.0 ตามลำดับ โดยปัญหาที่พบในการสมัครงาน คือ แหล่งงานอยู่ไกลจากภูมิลำเนา ร้อยละ 49.1 และตนเองขาดคุณสมบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่จบ ร้อยละ 27.0 ส่วนใหญ่เห็นว่าความรู้พิเศษที่นำไปใช้ในการสมัครงานมากที่สุด คือ ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 53.9 และภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 35.5

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามภาวะการมีงานทำ

ภาวะการมีงานทำ	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำ		
- มีงานทำ	984	81.0
- ยังไม่มีงานทำ	231	19.0
2. สถานภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่ยังไม่มีงานทำ		
- กำลังหางาน	160	81.6
- ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี	4	44.4
- ศึกษาต่อในระดับ ป.บัณฑิต	3	33.3
- ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท	2	22.2
- ผูกอบรมหลักสูตรระยะสั้น	6	3.1
- อื่น ๆ	20	10.2

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2542 - 2543 ปัจจุบันมีงานทำแล้ว ร้อยละ 81.0, ยังไม่มีงานทำ ร้อยละ 19.0 สำหรับผู้ที่ยังไม่มีงานทำ ส่วนใหญ่กำลังหางานทำอยู่ ร้อยละ 81.6 รองลงมา คือ ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี, ป.บัณฑิต และปริญญาโท ร้อยละ 44.4, 33.3 และ 22.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา		
- ทำงานในหน่วยงานรัฐบาล	446	46.8
- ทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	64	6.7
- ทำงานในหน่วยงานเอกชน	360	37.8
- ประกอบอาชีพอิสระ	82	8.6
2. ลักษณะงานที่ทำ		
- งานประชาสัมพันธ์	53	5.6
- งานบัญชี/ การเงิน/ สินเชื่อ	150	15.9
- งานขาย/ ขายของหน้าร้าน	61	6.5
- งานบุคคล/ เจ้าหน้าที่/ ฝ่ายบุคคล	36	3.8
- งานสอน/ นักวิชาการศึกษา/ งานฝึกอบรม	188	19.9
- ช่างเทคนิค	47	5.0
- งานเลขานุการ/ งานธุรการ/ งานสารบรรณ/ งานเอกสาร	104	11.0
- งานคอมพิวเตอร์/ โปรแกรมเมอร์/ นักวิเคราะห์/ ออกแบบ/ ควบคุมระบบ	69	7.3
- งานด้านการจัดการ(ผู้จัดการ/ผู้ช่วย)/ หัวหน้างาน	50	5.3
- อื่นๆ	185	19.6
3. รายได้ของผู้สำเร็จการศึกษา		
3.1 รายได้จากการทำงานประจำของผู้สำเร็จการศึกษา		
- น้อยกว่า 6,000 บาท	343	36.0
- 6,000 – 8,000 บาท	420	44.1
- 8,000 – 10,000 บาท	92	9.7
- มากกว่า 10,000 บาท	97	10.2
3.2 รายได้จากการทำงานพิเศษของผู้สำเร็จการศึกษา		
- น้อยกว่า 2,000 บาท	300	64.5
- 2,000 – 4,000 บาท	124	26.7
- มากกว่า 4,000 บาท	41	8.8

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การประกอบอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
4. ความรู้พิเศษที่ใช้ในการปฏิบัติงาน		
- ภาษาต่างประเทศ	142	15.0
- คอมพิวเตอร์	594	62.7
- อื่นๆ	211	22.3
5. ปัญหาในการทำงาน		
- ไม่พบปัญหา	305	34.0
- พบปัญหา	592	66.0
6. ปัญหาที่พบในการทำงาน		
- ความรู้ความสามารถไม่เพียงพอกับงาน	161	19.6
- งานที่ทำไม่สอดคล้องกับความรู้ในสาขาที่เรียนจบมา	286	34.8
- เพื่อนร่วมงาน	175	21.3
- ผู้บังคับบัญชา	145	17.6
- อื่นๆ	55	6.7

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2542 - 2543 ที่ม้งานทำแล้ว ส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานรัฐบาล ร้อยละ 46.8 และหน่วยงานเอกชน ร้อยละ 37.8 ลักษณะงานที่ทำ เป็นงานสอน/ นักวิชาการศึกษา/ งานฝึกอบรม ร้อยละ 19.9, งานบัญชี/ การเงิน/ สินเชื่อ ร้อยละ 15.9, งานเลขานุการ/ งานธุรการ/ งานสารบรรณ/ งานเอกสาร ร้อยละ 11.0 สำหรับรายได้ของผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำงานประจำ เดือนละ 6,000 - 8,000 บาท ร้อยละ 44.1, น้อยกว่า 6,000 บาท ร้อยละ 36.0 และมีรายได้จากการทำงานพิเศษน้อยกว่า 2,000 บาท/ เดือน, 2,000 - 4,000 บาท/ เดือน ร้อยละ 26.7 ส่วนใหญ่เห็นว่าความรู้พิเศษที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 62.7 สำหรับประเด็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงาน ส่วนใหญ่พบปัญหาในการทำงาน ร้อยละ 66.0 ไม่พบปัญหา ร้อยละ 34.0 โดยปัญหาที่พบในการทำงาน คือ งานที่ทำไม่สอดคล้องกับความรู้ในสาขาที่เรียนจบมา ร้อยละ 34.8, ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 21.3, ความรู้ความสามารถไม่เพียงพอกับงาน ร้อยละ 19.6 และปัญหาเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา ร้อยละ 17.6

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏทิพย์สงคราม ปีการศึกษา 2542 - 2543 จำแนกตาม
 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา

คุณลักษณะ	ความคิดเห็นต่อระดับคุณลักษณะ								X	S.D.	ความหมาย	
	มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
1. มีความซื่อสัตย์	594	51.2	563	48.5	2	0.2	1	0.1	3.51	0.51	มาก	
2. มีความเสียสละ	241	20.8	891	76.7	25	2.2	4	0.3	3.18	0.46	มาก	
3. มีความรับผิดชอบ	435	37.4	698	60.0	28	2.4	2	0.2	3.35	0.53	มาก	
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	102	8.8	815	70.6	237	20.5	1	0.1	2.88	0.53	ปานกลาง	
5. มีความขยัน ใฝ่เรียน และอดทนไม่ย่อท้อ	445	38.3	683	58.8	33	2.8	1	0.1	3.35	0.54	มาก	
6. มีความรู้สึกถึงสิ่งในสาขาวิชาที่เรียน	156	13.5	790	68.4	201	17.4	8	0.7	2.95	0.58	ปานกลาง	
7. มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ	246	21.3	749	64.8	158	13.7	2	0.2	3.07	0.59	มาก	
8. มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	391	33.9	735	63.6	28	2.4	1	0.1	3.31	0.52	มาก	
9. มีความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม	460	39.7	663	57.2	35	3.0	2	0.2	3.36	0.55	มาก	
10. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์	105	9.1	583	50.3	435	37.5	36	3.1	2.65	0.69	ปานกลาง	
11. มีความเป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้	186	16.0	840	72.5	131	11.3	2	0.2	3.04	0.53	มาก	
12. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล	83	7.1	741	63.8	329	28.3	8	0.7	2.77	0.58	ปานกลาง	
13. มีความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	132	11.4	790	68.2	232	20.0	5	0.4	2.91	0.57	ปานกลาง	
14. มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร	248	21.4	757	65.4	147	12.7	5	0.4	3.08	0.59	มาก	
15. มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร	36	3.1	300	25.9	672	57.9	152	13.1	2.19	0.69	ปานกลาง	
									รวม	3.04	0.56	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ในภาพรวมเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2542 - 2543 ส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะ ในด้านความซื่อสัตย์, ความเสียสละ, ความรับผิดชอบ, ความขยัน ใฝ่เรียน และอดทนไม่ย่อท้อ, มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ, การทำงานร่วมกับผู้อื่น, ความรักในเพื่อนมนุษย์และ สิ่งแวดล้อม, มีความเป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถหาความรู้ อยู่ในระดับ มาก ยกเว้นคุณลักษณะในด้าน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์, ความรู้ลึกถึงในสาขาวิชาที่เรียน, ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ตนเองมีคุณลักษณะที่เหมาะสม ในระดับ ปานกลาง

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากการติดตามผลเกี่ยวกับสถานภาพและคุณลักษณะของบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2542 - 2543 บัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา ในการสมัครงานและการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ปัญหาที่พบในการสมัครงาน

- 1.1 หน่วยงานไม่รับบัณฑิตจบใหม่ และจะดูที่สถาบันการศึกษาเป็นหลัก
- 1.2 บัณฑิตขาดประสบการณ์ในการทำงาน
- 1.3 คุณสมบัติและสาขาวิชาของบัณฑิต ไม่ตรงกับความต้องการของหน่วยงาน
- 1.4 บัณฑิตขาดความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศ และด้านคอมพิวเตอร์
- 1.5 หน่วยงานใช้ระบบอุปถัมภ์

2. ความรู้พิเศษที่จะช่วยให้บัณฑิตได้งานทำ

- 2.1 ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ, ญี่ปุ่น, ฝรั่งเศส, เยอรมัน, จีน ฯลฯ
- 2.2 ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เช่น Microsoft Word, Excel, Power Point, Internet, AutoCAD, Photoshop และฐานข้อมูล
- 2.3 ความรู้ด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการติดต่อสัมพันธ์, เครื่องใช้สำนักงานต่าง ๆ, การผ่านการฝึกอบรมต่าง ๆ ฯลฯ

3. ความรู้พิเศษที่บัณฑิตใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด

3.1 ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ เช่น อังกฤษ, ฝรั่งเศส, ญี่ปุ่น, เยอรมัน

3.2 ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เช่น Microsoft Word, Excel, Power Point, Internet, AutoCAD, Photoshop และฐานข้อมูล

3.3 ความรู้ด้านอื่น ๆ เช่น พิมพ์ดีดสัมผัส, เครื่องใช้สำนักงานต่าง ๆ, การประชาสัมพันธ์, ด้านบัญชี - การตลาด ฯลฯ

4. ปัญหาที่พบในการทำงาน

4.1 ปัญหาระหว่างผู้ร่วมงาน

4.2 ขอบเขตการรับผิดชอบงานมีมากเกินไป

4.3 ระบบการทำงานในหน่วยงาน

4.4 งานที่ปฏิบัติไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ

4.5 ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Pibulsongkram Rajabhat University

ส่วนที่ 2 ติดตามคุณภาพบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จากหน่วยงาน และสถานประกอบการต่าง ๆ

จากการส่งแบบสอบถามไปตามหน่วยงานและสถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งภาค รัฐบาล ภาคเอกชน และภาครัฐวิสาหกิจ ที่มีผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปฏิบัติงานอยู่ มีหน่วยงานผู้ตอบแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 314 หน่วยงาน สามารถสรุป รายละเอียดต่าง ๆ ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหน่วยงานและสถานประกอบการ

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับหน่วยงานและสถานประกอบการของผู้สำเร็จ การศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. หน่วยงานที่สังกัด		
- รัฐบาล	245	78.5
- รัฐวิสาหกิจ	20	6.4
- เอกชน	47	15.1
2. สถานภาพในหน่วยงาน		
- หัวหน้าหน่วยงาน	158	50.5
- หัวหน้าฝ่ายบุคคล	54	17.3
- อื่น ๆ	101	32.3
3. หน่วยงานที่มีบัณฑิตที่จบจากราชภัฏพิบูลสงคราม		
- ไม่มี	35	11.3
- มี	247	88.7

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐบาล ร้อยละ 78.5, ภาคเอกชน ร้อยละ 15.1, รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 6.4 มีสถานภาพเป็นหัวหน้าหน่วยงาน ร้อยละ 50.5, ผู้จัดการสาขา/ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป/ หัวหน้ากลุ่ม/ ผบ.หมู่ ร้อยละ 32.3 และหัวหน้าฝ่ายบุคคล ร้อยละ 17.3 ซึ่งหน่วยงานและสถานประกอบการส่วนใหญ่มีบัณฑิตผู้สำเร็จ การศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามปฏิบัติงานอยู่ ร้อยละ 88.7 ไม่มี ร้อยละ 11.3

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน และสถานประกอบการต่าง ๆ

คุณภาพของนักศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต										\bar{X}	S.D.	ประมาณ ค่า	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ														
1.1 มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ในการประกอบวิชาชีพ	14	5.1	165	60.7	82	30.1	9	3.3	2	0.7	3.66	0.66	ปานกลาง	
1.2 มีความรู้ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ เทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน	21	7.7	152	55.9	88	32.4	10	3.7	1	0.4	3.67	0.69	ปานกลาง	
1.3 มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ และวิชาชีพ	23	8.5	150	55.6	86	31.9	10	3.7	1	0.4	3.68	0.70	มาก	
1.4 มีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนา ความก้าวหน้าในวิชาชีพ	49	17.9	144	52.6	62	22.6	18	6.6	1	0.4	3.81	0.82	มาก	
1.5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่เกี่ยวข้องกับ วิชาชีพ	14	5.1	108	39.4	135	49.3	15	5.5	2	0.7	3.43	0.71	ปานกลาง	
1.6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและ วิทยาการใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ	16	5.9	128	47.2	105	38.7	21	7.7	1	0.4	3.51	0.74	ปานกลาง	
											รวม	3.63	0.72	ปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

คุณภาพของนักศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต										\bar{X}	S.D.	ประมาณ ค่า	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
2. ด้านทักษะ														
2.1 มีความสามารถในการนำความรู้ในหลักการ และแนวคิด ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการประกอบ วิชาชีพ	31	11.3	123	44.9	104	38.0	15	5.5	1	0.4	3.61	0.77	ปานกลาง	
2.2 มีทักษะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	36	13.2	136	49.8	89	32.6	10	3.7	2	0.7	3.71	0.77	มาก	
2.3 มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อ สื่อสารกับผู้อื่น	31	11.4	144	52.7	80	29.3	15	5.5	3	1.1	3.68	0.79	มาก	
2.4 มีทักษะในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	34	12.5	109	39.9	109	39.9	20	7.3	1	0.4	3.57	0.82	ปานกลาง	
2.5 มีความสามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	23	8.4	113	41.4	113	41.4	21	7.7	3	1.1	3.48	0.80	ปานกลาง	
2.6 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการประกอบวิชาชีพ	21	7.7	115	42.1	114	41.8	20	7.3	3	1.1	3.48	0.79	ปานกลาง	
											รวม	3.59	0.79	ปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

คุณภาพของนักศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต										\bar{X}	S.D.	ประมาณ ค่า	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
3. ด้านจิตลักษณะ														
3.1 มีเจตคติที่ดีและตระหนักในคุณค่าของวิชาชีพ	58	21.3	144	52.9	61	22.4	7	2.6	2	0.7	3.92	0.78	มาก	
3.2 มีคุณธรรม จริยธรรม และยึดมั่นในจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ	62	22.7	150	54.9	49	17.9	9	3.3	3	1.1	3.95	0.80	มาก	
3.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิจรรณญาณ ในการปฏิบัติงาน	42	15.4	132	48.4	79	28.9	19	7.0	1	0.4	3.71	0.82	มาก	
3.4 มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม	40	14.7	140	51.3	82	30.0	9	3.3	2	0.7	3.76	0.77	มาก	
3.5 มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้าสิ่งแวดล้อม ในการทำงาน	53	19.3	153	55.8	59	21.5	8	2.9	1	0.4	3.91	0.74	มาก	
3.6 มีภาวะการเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคม	22	8.1	120	44.0	110	40.3	19	7.0	2	0.7	3.52	.77	ปานกลาง	
3.7 มีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครอง แบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข	64	23.4	132	48.4	65	23.8	10	3.7	2	0.7	3.90	0.82	มาก	
3.8 มีความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	125	45.6	117	42.7	26	9.5	5	1.8	1	0.4	4.31	0.75	มาก	
3.9 มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการประกอบอาชีพ	67	24.5	131	47.8	61	22.3	11	4.0	4	1.5	3.90	0.87	มาก	
3.10 มีความตระหนัก และดำเนินชีวิต ภายใต้ ศิลปวัฒนธรรมไทย	60	22.0	127	46.5	74	27.1	10	3.7	2	0.7	3.85	0.83	มาก	
											รวม	3.87	0.80	มาก
											ค่าเฉลี่ยรวม	3.73	0.77	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ในภาพรวมเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจ, ทักษะ, จิตลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม มีคุณลักษณะเหมาะสมในระดับ มาก ยกเว้นคุณลักษณะของบัณฑิตด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าบัณฑิตมีคุณลักษณะเหมาะสมในระดับปานกลาง สามารถสรุปสาระสำคัญต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามมีคุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจในหลักการแนวคิด ทฤษฎี ในการประกอบวิชาชีพ ระดับปานกลาง - มาก ร้อยละ 30.1, 60.7 มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน ในระดับปานกลาง - มาก ร้อยละ 32.4, 55.9 มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ และวิชาชีพ ในระดับปานกลาง - มาก ร้อยละ 31.9, 55.6 มีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ ระดับปานกลาง - มาก และมากที่สุด ร้อยละ 22.6, 52.6 และ 17.9 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ในระดับปานกลาง - มาก ร้อยละ 49.3, 39.4 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ในระดับปานกลาง - มาก ร้อยละ 38.7, 47.2

2. ด้านทักษะ

สำหรับคุณลักษณะของบัณฑิตในด้านทักษะ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามมีคุณลักษณะในด้านทักษะเกี่ยวกับความสามารถในการนำความรู้ในหลักการ และแนวคิด ทฤษฎี มาประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพ ในระดับปานกลาง - มาก ร้อยละ 38.0, 44.9 มีทักษะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในระดับปานกลาง - มาก และมากที่สุด ร้อยละ 32.6, 49.8 และ 13.2 มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ในระดับปานกลาง - มาก และมากที่สุด 29.3, 52.7 และ 11.4 มีทักษะในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ในระดับปานกลาง - มาก ร้อยละ 39.9, 39.9 มีความสามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ในระดับปานกลาง - มาก ร้อยละ 41.4, 41.4 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการประกอบวิชาชีพ ในระดับปานกลาง - มาก ร้อยละ 41.8, 42.1

3. ด้านจิตลักษณะ

สำหรับคุณลักษณะของบัณฑิตในด้านเจตคติ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม มีเจตคติที่ดีและตระหนักในคุณค่าของวิชาชีพ ในระดับปานกลาง - มาก และมากที่สุด ร้อยละ 22.4, 52.9 และ 21.3 มีคุณธรรม จริยธรรม และยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ ในระดับปานกลาง - มาก และมากที่สุด ร้อยละ 17.9, 54.9 และ 22.7 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิจารณ์งานในการปฏิบัติงาน ในระดับปานกลาง - มาก และมากที่สุด ร้อยละ 28.9, 48.4 และ 15.3 มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ในระดับปานกลาง - มาก และมากที่สุด 30.0, 51.3 และ 14.7 มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ในระดับปานกลาง - มาก และมากที่สุด ร้อยละ 21.5, 55.8 และ 19.3 มีภาวะการเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคม ในระดับปานกลาง - มาก ร้อยละ 40.3, 44.0 มีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในระดับปานกลาง - มาก และมากที่สุด 28.2, 48.4 และ 23.4 มีความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ในระดับมาก - มากที่สุด ร้อยละ 42.7, 45.6 มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา ในการประกอบวิชาชีพ ในระดับปานกลาง - มาก และมากที่สุด ร้อยละ 22.3, 47.8 และ 24.5 มีความตระหนักและดำเนินชีวิต ภายใต้อิทธิพลวัฒนธรรมไทย ในระดับปานกลาง - มาก และมากที่สุด ร้อยละ 27.1, 46.5 และ 22.0

ตารางที่ 8 แสดงแนวโน้มการรับบัณฑิตเข้าทำงานของหน่วยงานและสถานประกอบการ

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1.	อนาคตหน่วยงานมีความต้องการรับบัณฑิต จากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม		
	- ไม่รับ	29	9.5
	- รับ	167	54.9
	- ไม่แน่ใจ	108	35.5

จากตารางที่ 8 ในอนาคตหน่วยงานผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะรับบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามเข้าทำงาน ร้อยละ 54.9 ยังไม่แน่ใจ ร้อยละ 35.5 และมีบางส่วนเห็นว่าไม่รับเข้าทำงาน ร้อยละ 9.5

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จำแนกตามลักษณะของหน่วยงาน

คุณภาพของบัณฑิต	F - Ratio	F - Prob	หมายเหตุ
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	7.09**	0.001	1,2 แตกต่าง 3
2. ด้านทักษะ	4.66*	0.01	1,2 แตกต่าง 3
3. ด้านจิตลักษณะ	0.89	0.41	
โดยภาพรวม	3.95*	0.02	1,2 แตกต่าง 3

*P (0.05), **P (0.01)

- หมายเหตุ
1. หน่วยงานภาครัฐบาล
 2. หน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจ
 3. หน่วยงานภาคเอกชน

จากตารางที่ 9 แสดงว่า หัวหน้าหน่วยงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้านแล้ว พบว่า มีความคิดเห็นด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ โดยหัวหน้าหน่วยงาน ภาคเอกชนมีความคิดเห็นแตกต่างจากหัวหน้าหน่วยงานภาครัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับคุณของภาพของบัณฑิตในหน่วยงานและสถานประกอบการต่าง ๆ หน่วยงานผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต ดังนี้

1. ควรมีความเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้องและยุติธรรม เป็นตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดีต่อชุมชน
2. มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสูง
3. แสดงออกทางด้านความคิดอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง
4. มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ การนำไปใช้ และสามารถแก้ไข
ปัญหาได้
5. มี E.Q. วุฒิทางอารมณ์ และคุณธรรม จริยธรรมสูง
6. ตรงต่อเวลา รักในงานที่ทำ มีความอดทน เสียสละเวลาในการทำงาน
7. มีจิตสาธารณะ ช่วยเหลือชุมชนและร่วมกันพัฒนาสาธารณประโยชน์
8. มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์
9. มีคุณธรรม ฐานะที่ มีวินัย มีความซื่อสัตย์ รู้จักรับฟังเหตุผลของผู้อื่น
10. บัณฑิตที่จบใหม่ ๆ ส่วนใหญ่ยังขาดความมีระเบียบวินัย คือ รั้น ทำงานตามใจ
ตัวเอง ไม่ค่อยยึดกฎระเบียบ ไม่ค่อยกระตือรือร้นในการทำงาน
11. ควรมีความรอบรู้ในด้านเทคโนโลยี มีการพัฒนางานได้อย่างดี
12. มีทักษะ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และคุณภาพในการปฏิบัติงาน
13. สามารถปฏิบัติงานติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นได้เป็นอย่างดี
14. สามารถพิจารณาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้
15. ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน

16. ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
17. มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของการทำงานได้ มีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว
18. มีมารยาทการอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมกับเป็นบัณฑิต
19. ฉลาดรอบคอบ แต่งกายถูกกาลเทศะ
20. ควรมีการพัฒนาทักษะทางด้านภาษา ทั้งการพูด อ่าน เขียน โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ
21. บุรณการในการทำงานได้หลากหลาย ไม่เพียงเฉพาะวิชาเอกเท่านั้น
22. มีคุณภาพด้านความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ
23. สถาบันควรส่งเสริมให้บัณฑิตเป็นผู้สนใจต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมรอบตัว ที่นอกเหนือจากตำราเรียนให้มากขึ้น
24. ควรมีพื้นฐานทางด้านจิตใจและอุปนิสัยที่ดี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสำนักงานได้อย่างดี
25. สถาบันควรส่งเสริมให้นักศึกษา ได้รับการฝึกประสบการณ์จากสถานที่ทำงานจริง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และด้านเทคโนโลยี

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2542 - 2543 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ภาวะการมีงานทำ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสถาบัน ความคิดเห็นของหน่วยงานเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต ประชากรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามที่เข้าช้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร จำนวนทั้งสิ้น 1,212 คน 2) หัวหน้าหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล เอกชน และรัฐวิสาหกิจที่มีบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามปฏิบัติงานอยู่ จำนวนทั้งสิ้น 314 หน่วยงาน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามการติดตามคุณภาพบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม เก็บรวบรวมข้อมูล ในเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2543 โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับหน่วยงานและสถานประกอบการที่มีบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามปฏิบัติงานอยู่ และแบบสอบถามสถานภาพและคุณลักษณะของบัณฑิตสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2542 - 2543 ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 13 - 15 มีนาคม 2544 ในพิธีช้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร

สรุปผลที่ได้จากการศึกษา

จากการติดตามผลบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2542 - 2543 สามารถสรุปสาระสำคัญได้เป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและคุณลักษณะของบัณฑิต โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตที่เข้าร่วมพิธีช้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร ณ โรงแรมอมรินทร์ลากูน จังหวัดพิษณุโลก ระหว่างวันที่ 13 - 15 มีนาคม 2544 มีบัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 1,212 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.8 เพศชาย ร้อยละ 29.2 เป็นบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากภาคสมทบ ร้อยละ 50.3 ภาคปกติ ร้อยละ 49.7 ในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ร้อยละ 55.3 สาขาการศึกษา ร้อยละ 23.7 และสาขาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 21.1 หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี (หลังอนุปริญญา) ร้อยละ 52.2 และปริญญาตรี 4 ปี ร้อยละ 47.8 สำหรับประเด็นสำคัญต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การสมัครงานและการทำงาน

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2542 - 2543 ส่วนใหญ่ไปสมัครงาน ร้อยละ 73.6 และไม่ได้ไปสมัครงาน ร้อยละ 26.4 สำหรับผู้ที่ไปสมัครงาน ส่วนใหญ่สมัครงานกับหน่วยงานต่างๆ มากกว่า 5 แห่ง รองลงมาคือ 1-3 แห่ง พบปัญหาในการสมัครงาน คือ แหล่งงานอยู่ไกลจากภูมิลำเนา รองลงมาคือ บัณฑิตขาดคุณสมบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่จบ และหน่วยงานไม่รับสมัครผู้สำเร็จจากสถาบันราชภัฏ โดยเห็นว่าความรู้พิเศษที่ใช้ในการสมัครงานมากที่สุดคือ ความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาต่างประเทศ ในปัจจุบันผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีงานทำแล้ว สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาส่วนหนึ่งที่ยังไม่มีงานทำ ส่วนใหญ่กำลังหางานอยู่ รองลงมาคือ ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ป.บัณฑิต และปริญญาโท

สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำแล้ว ส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐบาลมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคเอกชน โดยลักษณะงานที่ทำเป็นงานสอน/ นักวิชาการศึกษา/ งานฝึกอบรม และงานบัญชี/ การเงิน/ สินเชื่อ ส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำงานประจำ 6,000 - 8,000 บาท/เดือน และมีรายได้จากการทำงานพิเศษ น้อยกว่า 2,000 บาท/เดือน

ในด้านความรู้พิเศษที่ใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ ความรู้พิเศษด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาต่างประเทศ สำหรับประเด็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงาน ส่วนใหญ่พบปัญหาในการทำงาน ร้อยละ 66.0 โดยปัญหาที่พบในการทำงาน คือ งานที่ทำไม่สอดคล้องกับความรู้ในสาขาที่เรียนจบมา รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา, ความรู้ความสามารถไม่เพียงพอกับงาน

2. คุณลักษณะของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา

จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า บัณฑิตจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามมีคุณลักษณะที่น่าพึงพอใจ คือ มีความซื่อสัตย์, ความเสียสละ, ความรับผิดชอบ, ความขยัน ใฝ่รู้ และอดทนไม่ย่อท้อ, มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ, การทำงานร่วมกับผู้อื่น, ความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม, มีความเป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถหาความรู้ และเห็นว่าคุณลักษณะที่ควรปรับปรุง คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์, ความรู้ลึกซึ้งในสาขาวิชาที่เรียน, ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ติดตามคุณภาพบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จากหน่วยงานและสถานประกอบการต่าง ๆ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปตามหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาครัฐวิสาหกิจ มีหน่วยงานผู้ตอบแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 314 หน่วยงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นหัวหน้าหน่วยงาน รองลงมาคือ อื่น ๆ เช่น ผู้จัดการสาขา/หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป/ หัวหน้ากลุ่ม/ ผู้บังคับหมู่ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานภาครัฐบาล รองลงมาคือ ภาคเอกชน และภาครัฐวิสาหกิจ โดยหน่วยงานและสถานประกอบการส่วนใหญ่ มีบัณฑิตที่จบจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามปฏิบัติงานอยู่ ร้อยละ 88.7 มีบางหน่วยงาน ที่ไม่มีบัณฑิตจากสถาบันปฏิบัติงาน ร้อยละ 11.3

2. คุณภาพของบัณฑิต

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิตมีคุณลักษณะในด้านจิตลักษณะที่น่าพึงพอใจ และเห็นว่าคุณลักษณะที่บัณฑิตควรปรับปรุง คือ คุณลักษณะในด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะ สามารถสรุปสาระสำคัญในแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม มีคุณภาพในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการประกอบอาชีพ, บทบาท หน้าที่ เทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน, การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ, เทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ในระดับปานกลาง แต่เห็นว่าคุณลักษณะในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ, ความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ บัณฑิตมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านทักษะ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม มีคุณภาพในด้านทักษะเกี่ยวกับความสามารถ ในการนำความรู้ในหลักการและแนวคิด ทฤษฎี มาประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพ, มีทักษะ ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, มีความสามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล, การใช้เทคโนโลยีใหม่ในการประกอบวิชาชีพ ในระดับปานกลาง แต่เห็นว่าบัณฑิตมีคุณภาพในด้านทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นในระดับมาก

2.3 **ด้านจิตลักษณะ** ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม มีคุณภาพในด้านจิตลักษณะที่เหมาะสมในระดับมาก คือ มีเจตคติที่ดี และตระหนักในคุณค่าของวิชาชีพ, มีคุณธรรม จริยธรรม และยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ, มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิจรรณญาณในการปฏิบัติงาน, มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม, มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน, มีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข, มีความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์, มีความตระหนักและดำเนินชีวิตภายใต้ศิลปวัฒนธรรมไทย ยกเว้นจิตลักษณะเกี่ยวกับบัณฑิตมีภาวะการเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิตมีคุณภาพในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จำแนกตามหน่วยงานภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า มีเพียง 2 ด้าน เท่านั้น ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน คือ **ด้านความรู้ความเข้าใจ** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 และ **ด้านทักษะ** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 สำหรับ **ด้านจิตลักษณะ** หัวหน้าหน่วยงานมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าการที่หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน จะรับบัณฑิตเข้าทำงาน จะคำนึงถึงคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ทางจิตลักษณะของบัณฑิต เช่น มีคุณธรรม จริยธรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา หรือความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ได้เหมือน ๆ กัน เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพในการทำงาน จึงมีความคิดเห็นด้านจิตลักษณะไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่บัณฑิตพบในการสมัครงาน คือ การขาดประสบการณ์ในการทำงาน ดังนั้น สถาบันควรเพิ่มพูนการฝึกประสบการณ์ในวิชาชีพให้นักศึกษาให้มาก ๆ
2. ควรเพิ่มความรู้ และทักษะด้านภาษา และคอมพิวเตอร์ ให้นักศึกษามาก ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัญหา อุปสรรคในการสมัครงาน และการทำงานของบัณฑิตโดยตรง
2. ควรศึกษาความต้องการแรงงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล และเอกชน เพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของหน่วยงาน

บรรณานุกรม

คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา. **การติดตามคุณภาพบัณฑิต สถาบันราชภัฏ**

พระนครศรีอยุธยา. สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2542.

วิภาพร พงศ์อาจารย์ และคณะ. **การติดตามผลบัณฑิตสาขาการศึกษา สถาบันราชภัฏ**

พิบูลสงคราม พิษณุโลก. สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม. จังหวัดพิษณุโลก, 2542.

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. **การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏในช่วง**

ปีการศึกษา 2539 - 2540. กระทรวงศึกษาธิการ, 2541.

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. **การติดตามผลบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา ปี พ.ศ. 2541 - 2542.**

กระทรวงศึกษาธิการ, 2543.

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. **ติดตามผลบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปี**

พ.ศ. 2542. กระทรวงศึกษาธิการ, 2543.

สำนักวิจัยและบริการวิชาการ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์. **การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา**

ระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2540 - 2541.

สถาบันราชภัฏนครสวรรค์, 2542.

สำนักวิจัยและบริการวิชาการ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. **รายงานการติดตามผล**

ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา

2540 - 2541. สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2542.

สำนักวิจัยและบริการวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. **การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับ**

ปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ปีการศึกษา 2540 - 2541. สถาบัน

ราชภัฏสวนดุสิต, 2543.

สำนักวิจัยและบริการวิชาการ สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์. **การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจาก**

สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2541 - 2542. สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, 2543.

อาทิตย์ เงินบำรุง. **ทัศนคติและการยอมรับของวัยรุ่นต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกัน**

ยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ, 2541 : 14 - 20.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Pibulsongkro Rajabhat University

แบบสอบถาม

เรื่อง การติดตามคุณภาพบัณฑิตสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 หน่วยงานและสถานประกอบการ

1. หน่วยงานที่สังกัด

- หน่วยงานภาครัฐบาล
- หน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจ
- หน่วยงานภาคเอกชน

2. สถานภาพในหน่วยงาน

- หัวหน้าหน่วยงาน
- หัวหน้าฝ่ายบุคคล
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. หน่วยงานของท่านมีบัณฑิตที่จบจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามหรือไม่

- ไม่มี (ข้ามไปตอบตอนที่ 3)
- มี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตที่จบจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

คุณภาพของบัณฑิต	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ					
1.1 มีความรู้ความเข้าใจในหลักการแนวคิด ทฤษฎี ในการประกอบวิชาชีพ					
1.2 มีความรู้ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ เทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน					
1.3 มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ					

คุณภาพของบัณฑิต	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.4 มีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ					
1.5 มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ					
1.6 มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคโนโลยี และวิทยาการใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ					
2. ด้านทักษะ					
2.1 มีความสามารถในการนำความรู้ในหลักการ และแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ ในการประกอบวิชาชีพ					
2.2 มีทักษะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
2.3 มีความสามารถ ในการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น					
2.4 มีทักษะในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
2.5 มีความสามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
2.6 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการประกอบวิชาชีพ					
3. ด้านจิตตคติ					
3.1 มีเจตคติที่ดีและตระหนักในคุณค่าของวิชาชีพ					
3.2 มีคุณธรรม จริยธรรมและยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ					
3.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิจรรณญาณในการปฏิบัติงาน					
3.4 มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม					

คุณภาพพรลงมีนเกิด	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.5 มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน					
3.6 มีภาวะการเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคม					
3.7 มีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข					
3.8 มีความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์					
3.9 มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา ในการประกอบวิชาชีพ					
3.10 มีความตระหนัก และดำเนินชีวิต ภายใต้อิทธิพลวัฒนธรรมไทย					

ตอนที่ 3 แนวโน้มการรับบัณฑิตเข้าทำงานในหน่วยงาน

1. อนาคตหน่วยงานของท่านมีความต้องการรับบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามหรือไม่
 - ไม่รับ เพราะ.....
 - รับ สาขาใด.....
 - ไม่แน่ใจ

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หน่วยงานของท่านต้องการบัณฑิตที่มีคุณภาพหรือคุณลักษณะทางด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

สถานภาพและคุณลักษณะของบัณฑิตสถาบันราชภัฏ

ปีการศึกษา 2542 - 2543

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ.....สกุล.....
2. เพศ ชาย หญิง
3. สถาบันราชภัฏ..... ภาคปกติ ภาคสมทบ (เรียนนอกเวลาปกติ)
4. ทานสำเร็จการศึกษาสาขาวิชา
 การศึกษา (ค.บ.) วิทยาศาสตร์ (วท.บ.) ศิลปศาสตร์ (ศศ.บ.)
หลักสูตร
 ปริญญาตรี 4 ปี ปริญญาตรี 2 ปี (หลังอนุปริญญา)
โปรแกรมวิชา.....

ตอนที่ 2 การสมัครงานและการทำงาน

5. หลังจากจบการศึกษาท่านไปสมัครงานกี่แห่ง
[] สมัครงานจำนวน
 1 แห่ง 2 แห่ง 3 แห่ง 4 แห่ง มากกว่า 5 แห่ง
[] ไม่ได้สมัครงาน (ข้ามไปตอบข้อ 7)
6. ในการสมัครงานท่านพบปัญหา
 หน่วยงานไม่รับสมัครผู้สำเร็จจากสถาบันราชภัฏ
 แหล่งงานอยู่ไกลจากภูมิลำเนา
 ขาดคุณสมบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่จบ เช่น ภาษา คอมพิวเตอร์ ฯลฯ
 อื่น ๆ (ระบุ).....

7. ท่านคิดว่า ความรู้พิเศษด้านใดที่จะช่วยให้ท่านได้งานทำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ภาษาต่างประเทศ

คอมพิวเตอร์

อื่น ๆ (ระบุ).....

8. ปัจจุบันท่านมีงานทำหรือไม่

มี

ไม่มี ขณะนี้ท่านทำอะไรอยู่

[] กำลังหางาน

[] ศึกษาต่อ ในระดับ

() ปริญญาตรี () ป.บัณฑิต () ปริญญาโท

[] ฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น

[] อื่น ๆ (ระบุ).....

สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้อ่านทำ ให้ข้ามไปตอบตอนที่ 3

9. ท่านทำงานในองค์กรประเภทใด

รัฐบาล

รัฐวิสาหกิจ

เอกชน

อาชีพอิสระ

10. ท่านทำงานเกี่ยวกับ

งานประชาสัมพันธ์

งานบัญชี การเงิน สินเชื่อ

งานขาย/ ขายของหน้าร้าน

งานบุคคล/ เจ้าหน้าที่/ ฝ่ายบุคคล

งานสอน นักวิชาการศึกษา งานฝึกอบรม

ช่างเทคนิค

งานเลขานุการ งานธุรการ งานสารบรรณ/ งานเอกสาร

งานคอมพิวเตอร์/ โปรแกรมเมอร์/ นักวิเคราะห์/ ออกแบบ/ ควบคุมระบบ

งานด้านการจัดการ (ผู้จัดการ/ ผู้ช่วย)/ หัวหน้างาน

อื่น ๆ (ระบุ).....

11. ท่านมีรายได้จากการทำงานประจำเดือนละ

น้อยกว่า 6,000 บาท

6,000 - 8,000 บาท

8,000 - 10,000 บาท

มากกว่า 10,000 บาท

12. ท่านมีรายได้จากการทำงานพิเศษเดือนละ

น้อยกว่า 2,000 บาท

2,000 - 4,000 บาท

มากกว่า 4,000 บาท

13. ในการปฏิบัติงานท่านใช้ความรู้พิเศษ ด้านใดมากที่สุด

- ภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์
 อื่น ๆ (ระบุ).....

14. ในการทำงานท่านพบปัญหาหรือไม่

- ไม่พบปัญหา พบปัญหา (ระบุปัญหา)
- [] ความรู้ความสามารถไม่เพียงพอกับงาน
[] งานที่ทำไม่สอดคล้องกับความรู้ในสาขาที่เรียนจบมา
[] เพื่อนร่วมงาน
[] ผู้บังคับบัญชา
[] อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 3 ท่านคิดว่าตัวท่านมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

คุณลักษณะ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีความซื่อสัตย์				
2. มีความเสียสละ				
3. มีความรับผิดชอบ				
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
5. มีความขยัน ใฝ่งาน และอดทนไม่ย่อท้อ				
6. มีความรู้ลึกถึงในสาขาวิชาที่เรียน				
7. มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ				
8. มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น				
9. มีความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม				
10. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์				
11. มีความเป็นผู้ใฝ่รู้ และสามารถแสวงหาความรู้				
12. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล				
13. มีความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้				
14. มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร				
15. มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร				

คณะผู้จัดทำ

รองศาสตราจารย์ ดร.นงคราญ กาญจนประเสริฐ
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยฯ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวารีย์ วงศ์วัฒนา
รองผู้อำนวยการสำนักวิจัยฯ

นางอารีย์	ปรีดีกุล	หัวหน้างานเลขานุการ
นายโชคชัย	น้อยกลิ่น	นักวิชาการ
นางจิตรา	มีคำ	นักวิชาการ
นางญาตา	ทองโพธิ์เถิน	เจ้าหน้าที่